

ROMÂNIA
ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE
SECȚIA I CIVILĂ

Încheiere

Dosar nr. 6892/101/2014

Ședința din camera de consiliu de la 23 martie 2018
Complet de filtru

- Președinte
- Judecător
- Judecător
- Magistrat asistent

S-a luat în examinare admisibilitatea în principiu a recursului declarat de pârâtul B. împotriva deciziei nr. 2800 din data de 11 octombrie 2017 a Curții de Apel Pitești, Secția I civilă.

În lipsa părților, a căror citare nu s-a dispus, potrivit dispozițiilor art. 493 alin. (7) Cod procedură civilă, magistratul-asistent face referatul cauzei și arată că raportul asupra admisibilității în principiu a recursului a fost comunicat părților la data de 2 februarie 2018, conform dovezilor aflate la filele 49 - 55 din dosar, precum și faptul că la dosar, în termen legal, a depus punct de vedere la raport intimata-chemată în garanție D. prin care a lăsat la aprecierea instanței soluționarea recursului și sesizarea completului pentru dezlegarea unei chestiuni de drept. Se mai referă că, la data de 22.03.2018, recurentul-pârât B. a depus note scrise prin care a solicitat, în principal, admiterea în principiu a recursului și fixarea unui termen în ședință publică, iar în subsidiar, sesizarea Înaltei Curți de Casație și Justiție în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile cu privire la aplicarea în timp a efectelor deciziei Curții Constituționale nr. 369/2017, urmată de suspendarea soluționării prezentului recurs, în temeiul art. 520 alin. (2) Cod procedură civilă, cu efecte pentru dezlegarea prioritara a chestiunii legalității căii de atac.

Înalta Curte, văzând dispozițiile art. 519 și urm., precum și cele ale art. 493 Cod procedură civilă, reține cauza în pronunțare asupra sesizării Înaltei Curți de Casație și Justiție pentru pronunțarea unei hotărâri prealabile și asupra admisibilității în principiu a recursului.

După deliberare,

ÎNALTA CURTE

Asupra cererii de sesizare a Completului pentru dezlegarea unor probleme de drept al Înaltei Curți de Casație și Justiție, reține următoarele:

Expunerea succintă a procesului. Obiectul investirii instanței de trimitere

Prin cererea de chemare în judecată înregistrată pe rolul Tribunalului Mehedinți la data de 24 septembrie sub nr. 6892/101/2014, reclamantul A. a chemat în judecată pârâțul B., solicitând ca prin sentința ce se va pronunța să se dispună obligarea lui B. la plata sumei de 500.000 lei despăgubiri, reprezentând daune morale; obligarea pârâtei C. la plata sumei de 500.000 lei reprezentând daune morale; obligarea celor doi pârâți să publice conținutul dispozitivului sentinței ce se va pronunța în săptămânalul „Observ tot”, precum și într-un ziar de largă circulație; obligarea celor doi pârâți să procedeze la eliminarea articolelor postate în formatul electronic al ziarului „Observ tot” cu referire la persoana reclamantului și obligarea la plata tuturor cheltuielilor de judecată pe care le va efectua în prezentul dosar.

Prin sentința civilă nr. 99/10.11.2014 a Curții de Apel Craiova a fost admisă cererea de strămutare formulată de către pârâțul B și s-a dispus strămutarea dosarului la Tribunalul Dolj.

Prin sentința civilă nr.125/10.03.2015 Tribunalul Dolj a admis în parte acțiunea formulată de reclamantul A în contradictoriu cu pârâții B. și C..

A obligat pârâțul B. în solidar cu C. la plata sumei de 100.000 lei, reprezentând daune morale.

A obligat pârâții să publice, pe cheltuiala lor, dispozitivul sentinței, în săptămânalul „Observ tot”.

A obligat pârâții să procedeze la eliminarea articolelor postate în formatul electronic al săptămânalului „Observ Tot” cu referire la persoana reclamantului.

A obligat pârâții în solidar către reclamant la plata sumei de 600 lei, cheltuieli de judecată.

Împotriva sentinței civile nr. 125/2015 a Tribunalului Dolj au formulat apel B. și C. criticând-o pentru nelegalitate și netemeinicie, iar prin *decizia nr. 71/2016 a Curții de Apel Craiova* a fost anulată sentința și trimisă cauza spre competență soluționare la Tribunalul Argeș.

La data de 16.03.2016, B. și C. au formulat cerere de chemare în garanție a lui D, post local de televiziune la nivelul județului Mehedinți, și a ziarului E, precum și a lui F și G, precizând că și aceștia au mediatizat filmările realizate de către pârâți.

Prin sentința civilă nr. 88 din data de 8 martie 2017 pronunțată de Tribunalul Argeș în dosarul nr.6892/101/2014, a fost admisă în parte acțiunea reclamantului A. și a fost obligat pârâțul B. în solidar cu C. la plata sumei de

100.000 lei daune morale; au fost obligați pârâții să publice, pe cheltuiala lor, dispozitivul sentinței în Săptămânalul „Observ Tot”, fiind respinse celelalte capete de cerere.

Împotriva sentinței primei instanțe, în termen legal, a declarat apel pârâtul B, criticând-o pentru nelegalitate și netemeinicie.

Prin decizia civilă nr. 2800 din 11 octombrie 2017 a Curții de Apel Pitești – Secția I civilă, a fost respins, ca nefondat, apelul declarat de pârâtul B.

Împotriva acestei decizii a declarat recurs pârâtul B care s-a prevalat de motivele de casare reglementate de dispozițiile art. 488 alin. (1) pct. 6 și 8 Cod procedură civilă.

Recursul a fost înaintat Înaltei Curți de Casație și Justiție, fiind repartizat aleatoriu Completului de filtru nr. 7 din cadrul Secției I Civile.

Prin raportul asupra admisibilității în principiu a recursului declarat de pârât, întocmit la data de 19 ianuarie 2018, s-a constatat că recursul a fost declarat și motivat în termenul legal prevăzut de dispozițiile art. 485 alin. (1) Cod procedură civilă, iar recurentul a depus dovada achitării taxei judiciare de timbru, în cuantum de 200 lei.

S-a mai constatat că cererea de recurs îndeplinește cerințele de formă, stabilite sub sancțiunea nulității, prevăzute de art. 486 alin. (3) Cod procedură civilă, iar intimații-pârâți nu au depus întâmpinări.

După expunerea succintă a motivelor de recurs, precum și a jurisprudenței și doctrinei relevante în cauză, raportorul și-a exprimat opinia, însușită de completul de judecată după analiza raportului în completul de filtru în condițiile art. 493 alin. (4) Cod procedură civilă, în sensul că față de opiniile conturate în jurisprudența recentă a Înaltei Curți de Casație și Justiție, s-ar impune a se recurge la declanșarea procedurii pronunțării unei hotărâri prealabile pentru dezlegarea chestiunii de drept privind aplicarea în timp a efectelor Deciziei Curții Constituționale nr. 369/2017, publicată în Monitorul Oficial nr. 582 din 20 iulie 2017 din perspectiva art. 27 Cod procedură civilă, în vederea lămuririi admisibilității căii extraordinare de atac a recursului în procesele înregistrate pe rolul instanțelor judecătorești înainte de publicarea Deciziei Curții Constituționale în Monitorul Oficial al României, în scopul înlăturării riscului apariției unei practici neunitare cu privire la această chestiune.

Raportul asupra admisibilității în principiu a recursului a fost comunicat părților la data de 2 februarie 2018, conform dovezilor aflate la filele 49 - 55 din dosar, potrivit art. 493 alin. (4) Cod procedură civilă, raport în cuprinsul căruia acestora li s-a pus în vedere atât posibilitatea formulării în termen de 10 zile de la comunicare a punctului de vedere asupra raportului privind admisibilitatea în principiu a recursului, cât și formularea unui punct de vedere în condițiile art. 520 alin. (1) Cod procedură civilă, asupra admisibilității sesizării Înaltei Curți de Casație și Justiție în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile asupra chestiunii

de drept enunțate în cuprinsul raportului, precum și asupra fondului chestiunii de drept invocate, potrivit rezoluției completului de judecată din 29 ianuarie 2018.

Punctul de vedere al părților cu privire la admisibilitatea sesizării precum și cu privire la chestiunea de drept ce constituie obiectul sesizării

Recurentul-pârât B. a depus concluzii scrise prin care a solicitat, în principal, admiterea în principiu a recursului și fixarea unui termen în ședință publică, iar în subsidiar, sesizarea Înaltei Curți de Casație și Justiție în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile cu privire la aplicarea în timp a efectelor Deciziei Curții Constituționale nr. 369/2017, urmată de suspendarea soluționării prezentului recurs, în temeiul art. 520 alin. (2) Cod procedură civilă, cu efecte pentru dezlegarea prioritară a chestiunii legalității căii de atac.

Recurentul-pârât B. a precizat faptul că nu este de acord cu opinia exprimată în raport în sensul incidenței dispozițiilor art. 27 Cod procedură civilă, în contextul în care se referă la schimbarea dispozițiilor/adoptarea unei alte norme procesuale, or, în cauza pendinte ne aflăm în situația unei norme declarate neconstituționale, care, în principiu, produce efecte și *ex tunc*.

Intimata-chemată în garanție – D. - a depus un punct de vedere prin care a lăsat la aprecierea instanței soluționarea recursului, dar și sesizarea Completului pentru dezlegarea unor chestiuni de drept.

Enunțarea chestiunii de drept ce constituie obiectul sesizării

Potrivit circumstanțelor cauzei, anterior expuse, cu observarea prevederilor art. 99 alin. (1) și art. 100 alin. (2) Cod procedură civilă, litigiul de față - inițiat pe rolul instanței la data de 24 septembrie 2014 - are ca obiect o cerere evaluabilă în bani cu o valoare de până la 1.000.000 lei, având în vedere că prima instanță, respectiv Tribunalul Mehedinți, a fost sesizat cu o acțiune în răspundere civilă delictuală prin care reclamantul a solicitat obligarea fiecărui pârât chemat în judecată la plata unor despăgubiri de câte 500.000 lei cu titlu de daune morale pentru pretinsa săvârșire a unor fapte ilicite, acestor două cereri principale fiindu-le alăturate și cererile accesorii arătate în petitul cererii de chemare în judecată.

Competența de primă instanță aparține tribunalului în virtutea plenitudinii de competență în primă instanță stabilită prin dispozițiile art. 95 pct. 1 Cod procedură civilă, având în vedere că în cazul cererilor evaluabile în bani competența de primă instanță revine judecătoriei doar în cazul acelorora al căror prag valoric se situează până la suma de 200.000 lei inclusiv.

Apelul formulat împotriva sentinței pronunțate de Tribunalul Argeș (investit cu soluționarea cauzei ca urmare a admiterii cererii de strămutare) a fost soluționat de Curtea de Apel Pitești, Secția I Civilă prin decizia civilă nr. 2800 din 11

octombrie 2017, potrivit competenței stabilite prin art. 96 pct. 2 Cod procedură civilă.

Împotriva deciziei pronunțate de instanța de apel, pârâtul B. a promovat recurs, calea de atac fiind înaintată și înregistrată pe rolul Înaltei Curți de Casație și Justiție, Secția I Civilă, după care dosarul a fost repartizat aleatoriu spre soluționare Completului de filtru nr. 7.

În cadrul procedurii de filtrare a recursului, în cuprinsul raportului asupra admisibilității în principiu a căii de atac, prioritar, s-a invocat chestiunea admisibilității recursului, având în vedere că prin Decizia Curții Constituționale nr. 369 din 30 mai 2017, publicată în Monitorul Oficial nr. 582 din 20 iulie 2017 s-a constatat neconstituționalitatea sintagmei „*precum și în alte cereri evaluabile în bani în valoare de până la 1.000.000 lei inclusiv*” cuprinsă în art. XVIII alin. (2) din Legea nr. 2/2013 privind unele măsuri pentru degrevarea instanțelor judecătorești, precum și pentru pregătirea punerii în aplicare a Legii nr. 134/2010 privind Codul de procedură civilă, împrejurare ce poate avea efecte cu privire la evaluarea admisibilității căii de atac.

Cum legiuitorul nu a intervenit în termenul de 45 de zile de la data publicării deciziei Curții Constituționale în Monitorul Oficial al României pentru a pune în acord aceste dispoziții legale cu cele statuate de Curtea Constituțională în cuprinsul acestei decizii, astfel cum prevede art. 31 alin. (3) din Legea nr. 47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale, rezultă că după data publicării deciziei instanței de contencios constituțional, instanțele judecătorești au obligația de a face aplicarea textului ce rezultă după înlăturarea sintagmei constatate neconstituționale, date fiind prevederile art. 147 alin. (4) din Constituția României, potrivit căroră: ”(4) Deciziile Curții Constituționale se publică în Monitorul Oficial al României. *De la data publicării, deciziile sunt general obligatorii și au putere numai pentru viitor.*”

Efectul direct al publicării acestei decizii a instanței constituționale, generate de înlăturarea sintagmei constatate neconstituționale este următorul:

- sunt susceptibile de recurs și deciziile pronunțate de tribunale în apelul declarat împotriva sentințelor pronunțate de judecătorii în cererile evaluabile în bani în valoare de până la 200.000 lei inclusiv, potrivit competenței de primă instanță prevăzute de art. 94 lit. k) Cod procedură civilă și,

- sunt susceptibile de recurs și deciziile pronunțate de curțile de apel împotriva sentințelor pronunțate de tribunale în primă instanță în cererile evaluabile în bani în valoare de peste 200.001 lei, dată fiind plenitudinea de competență a tribunalelor stabilită prin norma de la art. 95 pct. 1 Cod procedură civilă.

În ceea ce privește însă *aplicarea în timp a efectelor acestei decizii a Curții Constituționale*, se constată că în practica judiciară au apărut două curente de interpretare, având în vedere, în principal, cele menționate de Curtea Constituțională în par. 32 al Deciziei nr. 369/2017, precum și prevederile art. 27

Cod procedură civilă care, aparent, ar conduce la soluții diferite în chestiunea admisibilității recursului.

Astfel, în paragraful 32 din decizie, Curtea Constituțională arată:

”32. În final, Curtea constată că, efect al constatării neconstituționalității sintagmei „precum și în alte cereri evaluabile în bani în valoare de până la 1.000.000 lei inclusiv”, cuprinse în art. XVIII alin. (2) din Legea nr. 2/2013, în condițiile prorogării de la aplicare, până la 1 ianuarie 2019, a dispozițiilor art. 483 alin. (2) din Codul de procedură civilă, este acela că, de la data publicării prezentei decizii în Monitorul Oficial al României, urmează a se aplica prevederile art. XVIII alin. (2) din Legea nr.2/2013 în sensul că sunt supuse recursului toate hotărârile pronunțate, după publicarea prezentei decizii în Monitorul Oficial al României, în cererile evaluabile în bani, mai puțin cele exceptate după criteriul materiei, prevăzute expres în tezele cuprinse de art. XVIII alin. (2) din Legea nr.2/2013.”

Totodată, art. 27 Cod procedură civilă - text având denumirea marginală Legea aplicabilă hotărârilor - prevede:

”Hotărârile rămân supuse căilor de atac, motivelor și termenelor prevăzute de legea sub care a început procesul.”

Soluția ce decurge din aplicarea dispozițiilor art. 27 Cod procedură civilă este diferită de cea care s-ar putea deduce din paragraful 32 al Deciziei Curții Constituționale, *considerent ce nu are un corespondent în dispozitivul deciziei și nici nu explicitează soluția adoptată, ci se preocupă de aspecte ulterioare publicării deciziei și, implicit plasate după dezinvestirea Curții*, aspecte ce privesc atributul exclusiv al instanțelor judecătorești de interpretare și aplicare a legii, inclusiv după intervenția instanței constituționale asupra conținutului normativ al unor texte din legi sau ordonanțe.

Astfel, dacă se au în vedere prevederile art. 27 din Codul de procedură civilă, text în cuprinsul căruia intenția legiuitorului este manifestată fără echivoc cu privire la legea aplicabilă hotărârilor judecătorești, în aplicarea principiului *tempus regit actum*, rezultă că în procesele pornite până la data publicării în M. Of. nr. 582 din 20 iulie 2017 a Deciziei Curții Constituționale nr. 369 din 30 mai 2017, *hotărârile rămân* supuse căilor de atac prevăzute de legea sub care a început procesul, anume, în ipoteza ce interesează cauza de față, de art. XVIII alin. (2) din Legea nr. 2/2013 în forma anterioară publicării Deciziei Curții Constituționale, ceea ce înseamnă că legea veche *supraviețuiește sau ultraactivează*.

În prima ipoteză, recursul de față promovat împotriva unei decizii date în apel într-un litigiu pornit anterior datei de 20 iulie 2017 având ca obiect o cerere evaluabilă în bani sub pragul valoric de 1.000.000 lei *este inadmisibil*, pe când dacă s-ar avea în vedere paragraful 32 din Decizia Curții Constituționale, privit izolat de ansamblul celorlalte considerente din aceeași decizie și de însuși dispozitivul deciziei, fără a se lua în considerare forma legii de la data pornirii procesului, ar putea conduce la concluzia *admisibilității* aceluiași recurs.

În acest context, completul investit cu soluționarea prezentului recurs consideră că este necesară declanșarea mecanismului de unificare *a priori* a practicii judiciare, așadar pentru preîntâmpinarea apariției sau extinderii unei practici neunitare, în sensul sesizării Înaltei Curți de Casație și Justiție în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile pentru dezlegarea următoarei chestiuni de drept, în temeiul art. 519 Cod procedură civilă:

”În interpretarea și aplicarea dispozițiilor art. 27 Cod procedură civilă, efectele Deciziei Curții Constituționale nr. 369/2017, publicată în M. Of. nr. 582 din 20 iulie 2017, sunt aplicabile în privința hotărârilor date în apel, pronunțate după publicarea în Monitorul Oficial a deciziei menționate doar în litigiile începute ulterior sau și în procesele începute anterior publicării Deciziei Curții Constituționale a României nr. 369/2017, astfel încât, în acestea din urmă, în cazul inaplicabilității efectelor aceleiași decizii, art. XVIII alin. (2) din Legea nr. 2/2013 continuă să se aplice în forma anterioară publicării deciziei instanței constituționale?”

Punctul de vedere al completului investit cu soluționarea cauzei cu privire la admisibilitatea sesizării, precum și asupra fondului chestiunii de drept ce constituie obiectul sesizării

Asupra admisibilității sesizării

Potrivit art. 519 Cod procedură civilă, „Dacă în cursul judecății, un complet de judecată al Înaltei Curți de Casație și Justiție, al curții de apel sau al tribunalului, investit cu soluționarea cauzei în ultimă instanță, constatând că o chestiune de drept, de a cărei lămurire depinde soluționarea pe fond a cauzei respective, este nouă și asupra acesteia Înalta Curte de Casație și Justiție nu a statuat și nici nu face obiectul unui recurs în interesul legii în curs de soluționare, va putea solicita Înaltei Curți de Casație și Justiție să pronunțe o hotărâre prin care să se dea rezolvare de principiu chestiunii de drept cu care a fost sesizată.”

Textul instituie o serie de condiții de admisibilitate a sesizării în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile pentru dezlegarea unor chestiuni de drept, condiții care trebuie să fie întrunite cumulativ, după cum urmează:

- existența unei cauze aflate în curs de judecată;
- instanța care sesizează Înalta Curte să judece cauza în ultimă instanță;
- cauza care face obiectul judecății să se afle în competența legală a unui complet de judecată al Înaltei Curți, a curții de apel sau al tribunalului investit să soluționeze cauza;
- soluționarea pe fond a cauzei în curs de judecată să depindă de chestiunea de drept a cărei lămurire se cere;
- chestiunea de drept a cărei lămurire se cere să fie nouă;

- chestiuena de drept nu a făcut obiectul pronunțării Înaltei Curți într-o altă hotărâre prealabilă și nici obiectul unui recurs în interesul legii în curs de soluționare.

În speță, completul investit cu soluționarea prezentului recurs apreciază că aceste condiții sunt îndeplinite, având în vedere următoarele considerente:

a) Sesizarea în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile se formulează în cadrul unui *dosar aflat în curs de judecată*, respectiv dosar nr. 6892/101/2014 înregistrat pe rolul Înaltei Curți de Casație și Justiție, Secția I civilă.

b) și c) Instanța, respectiv Înalta Curte de Casație și Justiție, Secția I Civilă, Completul de filtru nr. 7 este *investită, în principiu, cu soluționarea cauzei în ultimă instanță*, iar dacă recursul exercitat ar fi considerat admisibil, Înaltei Curți de Casație și Justiție i-ar reveni competența de soluționare a căii de atac conform art. 97 pct. 1 Cod procedură civilă, obiect al recursului fiind o decizie pronunțată în apel de către o curte de apel.

Câtă vreme însăși chestiuena admisibilității prezentului recurs constituie obiectul întrebării prealabile, considerăm că această condiție trebuie a se constata îndeplinită; precizăm că aceeași soluție reiese din jurisprudența Înaltei Curți de Casație și Justiție – Completele pentru dezlegarea unor chestiuni de drept, sens în care invocăm paragraful nr. 49 din Decizia nr. 73 din 16 octombrie 2017, publicată în Monitorul Oficial, Partea I, nr. 914 din 22 noiembrie 2017: ”49. Având în vedere că, în ipoteza în care se va considera că apelul formulat împotriva hotărârii instanței de executare este admisibil (admisibilitatea căii de atac fiind însăși chestiuena de drept asupra căreia s-a solicitat pronunțarea hotărârii prealabile), urmează a se reține că instanța de trimitere este investită cu soluționarea unei cauze în ultimă instanță; în caz contrar, s-ar da o dezlegare chestiunii de drept care constituie obiectul prezentei sesizări în cadrul analizei cerințelor de admisibilitate, ceea ce este excesiv.”

d) Și cerința ca *soluționarea pe fond a cauzei să depindă de chestiuena de drept a cărei lămurire se cere* prin adresarea întrebării preliminare considerăm că este îndeplinită.

Deși problema supusă analizei instanței supreme în cadrul prezentei proceduri este exclusiv una de drept procesual civil, iar nu de drept material, jurisprudența Înaltei Curți de Casație și Justiție în cadrul competenței sale de soluționare a sesizărilor în vederea pronunțării unor hotărâri prealabile este deja consacrată în sensul menționat, astfel încât, acest complet consideră că de lămurirea chestiunii interpretării și aplicării art. 27 Cod procedură civilă și a aplicării în timp a efectelor Deciziei Curții Constituționale nr. 369/2017 depinde soluționarea pe fond a cauzei, câtă vreme admisibilitatea recursului constituie o chestiune prioritară analizei pe fond a căii de atac (a se vedea în acest sens: decizia nr. 1/2013, decizia nr. 2/2014, decizia nr. 28/2015, decizia nr. 9/2016, decizia nr. 2/2017, decizia nr. 73/2017 etc.).

e) *Noutatea chestiunii de drept* a cărei lămurire se solicită, de asemenea, constituie o cerință îndeplinită.

Astfel cum s-a arătat, chestiunea de drept a cărei rezolvare de principiu se solicită pronunțarea hotărârii prealabile a fost generată de publicarea Deciziei Curții Constituționale nr. 369 din 30 mai 2017 în Monitorul Oficial nr. 582 din 20 iulie 2017, ceea ce, ca reper temporal, reprezintă un eveniment juridic de dată recentă.

Chiar dacă interpretarea efectelor unor decizii ale Curții Constituționale și modalitatea de integrare a acestora în cuprinsul corpului legii din care norma sau sintagma, prin ipoteză, declarate neconstituționale, fac parte, au fost analizate de către Înalta Curte de Casație și Justiție în unele decizii pronunțate în cadrul competenței sale de soluționare a sesizărilor prin care își îndeplinește rolul de asigurare a practicii unitare (recurs în interesul legii și procedura hotărârii prealabile), chestiunea de drept ce constituie obiectul sesizării de față este diferită. În acest sens, pot fi menționate Decizia nr. 12 din 19 septembrie 2011 pronunțată în soluționarea unui recurs în interesul legii – sub imperiul vechiului Cod de procedură civilă – sau hotărârea prealabilă reprezentată de Decizia nr. 77 din 6 noiembrie 2017, publicată în Monitorul Oficial, Partea I, nr. 23 din 10 ianuarie 2018 etc, adoptată după intrarea în vigoare a noului Cod de procedură civilă.

Recursul în interesul legii soluționat prin Decizia nr. 12 din 19 septembrie 2011 a fost pronunțat sub imperiul vechiului Cod de procedură civilă care consacră soluția aplicării imediate a legii noi și proceselor în curs de judecată, potrivit art. 725 alin. (1), în timp ce pentru căile de atac și termenele în care acestea puteau fi exercitate împotriva hotărârilor judecătorești, funcționa regula aplicării legii în vigoare de la data pronunțării lor, conform art. 725 alin. (3) Cod procedură civilă.

Pe de altă parte, hotărârea prealabilă reprezentată de Decizia nr. 77 din 6 noiembrie 2017 a dezlegat o problemă de drept diferită față de cea supusă dezlegării în sesizarea de față, anume - interpretarea și aplicarea în timp a dispozițiilor art. 666 alin. (2) din Codul de procedură civilă, forma anterioară modificării prin Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 1/2016 pentru modificarea Legii nr. 134/2010 privind Codul de procedură civilă, precum și a unor acte normative conexe, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 17/2017 în raport cu efectele Deciziei Curții Constituționale nr. 895 din 17 decembrie 2015, publicate în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 84 din 4 februarie 2016.

Totodată, apreciem că dezlegarea de principiu ce se solicită privește o chestiune de drept *serioasă și veritabilă, cu impact semnificativ asupra practicii judiciare* atât la nivelul Înaltei Curți de Casație și Justiție (vizând competența sa ca instanță de recurs, potrivit art. 97 pct. 1 Cod procedură civilă), cât și al tuturor curților de apel din țară, întrucât problema se pune în aceleași coordonate de evaluare și în ceea ce privește recursurile declarate după data publicării Deciziei Curții Constituționale nr. 369/2017 împotriva deciziilor date în apel de tribunale în litigiile având ca obiect cereri evaluabile situate sub pragul valoric de 200.000

lei; de aceea considerăm că această chestiune de drept are un mare și iminent potențial de a genera practică neunitară, astfel încât se impune prevenirea acesteia prin pronunțarea unei hotărâri prealabile.

f) *Chestiunea de drept asupra căreia se solicită o dezlegare de principiu nu a făcut obiectul pronunțării Înaltei Curți pe cale principală într-o altă hotărâre prealabilă având acest obiect, nu este nici obiect al unui recurs în interesul legii în curs de soluționare și nici nu a primit o dezlegare de principiu în jurisprudența instanței supreme vizând competența sa ca instanță de recurs, potrivit datelor consultate până la data pronunțării prezentei încheieri.*

Cu toate acestea, se constată că, *pe cale incidentală*, în cuprinsul unor *considerente decizorii* – în analiza condiției de admisibilitate a sesizării în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile, anume condiția referitoare la învestirea instanței de trimitere cu *soluționarea unei cauze în ultimă instanță* – Înalta Curte de Casație și Justiție – Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept, în Decizia nr. 3 din 22 ianuarie 2018, publicată în M. Of. Partea I, nr. 195 din 2 martie 2018, par. 41-43 a apreciat următoarele:

”41. În raport cu obiectul pretenției deduse judecății - o cerere evaluabilă în bani cu valoare de până la 200.000 lei - competența materială de soluționare a cauzei în primă instanță revine judecătorei, conform art. 94 pct. 1 lit. k) din Codul de procedură civilă (în speță, Judecătoria Târgu Jiu), iar hotărârea pronunțată în primă instanță la data de 19 decembrie 2016 este supusă numai apelului, astfel cum reiese din dispozițiile art. XVIII alin. (2) din Legea nr. 2/2013 privind unele măsuri pentru degrevarea instanțelor judecătorești, precum și pentru pregătirea punerii în aplicare a Legii nr. 134/2010 privind Codul de procedură civilă, cu modificările ulterioare (Legea nr. 2/2013), în forma anterioară publicării Deciziei Curții Constituționale nr. 369 din 30 mai 2017, în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 582 din 20 iulie 2017.

42. În plus, litigiul ce face obiectul dosarului în care a fost formulată sesizarea a fost inițiat pe rolul Judecătorei Târgu Jiu la data de 28 septembrie 2016, astfel încât decizia ce urmează a fi pronunțată de Tribunalul Gorj în soluționarea apelului nu va putea fi supusă recursului, nefiind incidente efectele Deciziei Curții Constituționale nr. 369 din 30 mai 2017, efecte ce privesc hotărârile pronunțate în apel după publicarea în Monitorul Oficial a acestei decizii, însă în litigiile pornite după data de 20 iulie 2017, având în vedere cele statuate de Curtea Constituțională, coroborate în mod necesar cu prevederile art. 27 din Codul de procedură civilă (cu denumirea marginală "Legea aplicabilă hotărârilor"), potrivit cărora: "Hotărârile rămân supuse căilor de atac, motivelor și termenelor prevăzute de legea sub care a început procesul."

43. Concluzia anterioară se impune, întrucât art. 27 din Codul de procedură civilă nu a făcut obiectul controlului de constituționalitate prin menționata decizie,

nici direct și nici prin extinderea controlului de constituționalitate aflat la îndemâna instanței de contencios constituțional, în aplicarea prevederilor art. 18 din Legea nr. 47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale, republicată, cu modificările și completările ulterioare, potrivit cărora: ”(1) Dezbaterile are loc în plenum Curții Constituționale, cu participarea judecătorilor Curții, pe baza sesizării, a documentelor și a punctelor de vedere primite, atât asupra prevederilor menționate în sesizare, cât și asupra celor de care, în mod necesar și evident, nu pot fi dissociate.”

44. Ca atare, apelul declarat în cauză de către reclamanta A., în conformitate cu art. 95 pct. 2 din Codul de procedură civilă, cade în competența de soluționare a Tribunalului Gorj, instanță de trimitere care judecă în ultimă instanță și, în consecință, va pronunța o hotărâre definitivă (aşadar, nesusceptibilă de recurs), astfel cum rezultă din art. 634 alin. (1) pct. 4 teza I, coroborat cu art. 634 alin. (2) din Codul de procedură civilă.”

Având în vedere însă că nu există un punct de vedere unitar în doctrină și jurisprudență cu privire la valoarea obligatorie a unor considerente decisive și decizorii inserate în cuprinsul unei hotărâri prealabile prin care sesizarea a fost respinsă ca inadmisibilă, precum și împrejurarea că și după publicarea Deciziei nr. 3/2018 a Înaltei Curți de Casație și Justiție – Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept continuă controversa cu privire la interpretarea efectelor Deciziei nr. 369/2017 a Curții Constituționale, în special din cauza celor inserate de instanța de contencios constituțional în paragraful 32 al deciziei, considerăm că prezenta sesizare ar trebui considerată admisibilă și din acest punct de vedere, în sensul de a se da o dezlegare de principiu acestei chestiuni de drept *pe cale principală*.

În ceea ce privește jurisprudența Înaltei Curți de Casație și Justiție în cadrul competenței sale ca instanță de recurs, am constatat că nu au fost pronunțate decizii cu privire la admisibilitatea recursului declarat împotriva deciziilor date în apel de curțile de apel în litigiile având ca obiect cereri evaluabile în bani de peste 200.000 lei.

Astfel, din verificarea evidențelor celor două Secții civile ale Înaltei Curți de Casație și Justiție a rezultat că acest segment de cauze se află în cursul procedurii de filtrare a recursului, în condițiile prevăzute de art. 493 Cod procedură civilă, stadiul acestora fiind diferit – fie procedura de întocmire a raportului asupra admisibilității în principiu a recursului, de comunicare a acestuia după însușirea de către completul de judecată investit cu soluționarea lui, ori chiar de analizare a admisibilității în principiu.

Din lecturarea rapoartelor asupra admisibilității în principiu se constată însă că la nivelul Înaltei Curți nu există un punct de vedere unanim cu privire la chestiunea admisibilității recursurilor; o a doua observație ce poate fi făcută este

aceea că punctul de vedere majoritar este în sensul inadmisibilității recursului în ipoteza pe care o supunem spre analiză în procedura întrebării prealabile.

Astfel, am constatat că **la nivelul Secției I civile** prin rapoartele întocmite asupra admisibilității în principiu soluția propusă a fost de *respingere ca inadmisibil a recursului* în următoarele cauze: dosarele nr. 3532/97/2014, nr. 3271/85/2015*, nr. 3889/3/2015*, nr. 31499/3/2015 (Completul filtru nr. 4); dosarele nr. 13/2/2016, nr. 42137/3/2016, nr. 4489/306/2015, nr. 1692/112/2016, nr. 923/83/2016, nr. 536/83/2017 (Completul filtru nr. 5); dosarele nr. nr. 6892/101/2014, nr. 3203/95/2015, nr. 729/90/2015**, 2413/212/2016, nr. 1240/323/2015 (Completul filtru nr. 7); dosarele nr. 356/112/2016, nr. 4034/40/2014**, 5108/121/2015, nr. 7895/55/2016, nr. 10828/3/2016** (Completul filtru nr. 11); dosar nr. 4565/2/2017 (Completul filtru nr. 12) etc.

În cadrul unui alt set de rapoarte asupra admisibilității în principiu raportorul cauzei menționează *ambele opinii* enunțate cu privire la această problemă de drept: dosarele nr. 41344/3/2015, nr. 17111/3/2016, nr. 2709/102/2016, nr. 37582/3/2016 (Completul filtru nr. 3); dosarele nr. 18215/3/2014, nr. 27002/325/2015 (Completul filtru nr. 9).

În sfârșit, există și rapoarte în care s-a reținut *exclusiv admisibilitatea recursului* în astfel de cauze: dosarele nr. 309/309/2016, nr. 14897/231/2014, nr. 5450/118/2015 (Completul filtru nr. 2).

Anexăm exemplificativ câte un raport întocmit în cadrul fiecărui complet.

La nivelul Secției a II-a Civile, având în vedere datele ce ne-au fost puse la dispoziție, de asemenea, reiese că nu există un punct de vedere unitar relativ la aceeași chestiune.

În unele dosare au fost întocmite rapoarte în care s-a opinat neechivoc în sensul *inadmisibilității acestor recursuri*: dosarele nr. 6292/109/2016, nr. 37208/3/2014, nr. 23999/3/2015 (Completul filtru nr. 1); dosarele nr. 4689/2/2017, nr. 44444/3/2015, nr. 4532/40/2014*, nr. 20656/211/2016, nr. 18493/3/2016 (Completul filtru nr. 4); dosarele nr. 4063/3/2015, nr. 2515/109/2014**, nr. 36761/3/2015, nr. 2683/107/2016, nr. 45610/3/2015, 36687/3/2016, nr. 40734/3/2016, nr. 30891/3/2016, nr. 14094/3/2014 (Completul filtru nr. 6); dosarele nr. 1702/93/2015, nr. 31079/3/2014.

Și în cadrul Secției a II-a Civile a fost întocmit un raport asupra admisibilității recursului în care s-a opinat exclusiv că *recursul este admisibil* ca efect al publicării Deciziei Curții Constituționale nr. 369/2017, anume în dosar nr. 35008/3/2018 (Completul filtru nr. 3); anexăm copii ale acestor rapoarte.

În ceea ce privește **practica judiciară a curților de apel din țară** se poate constata că și aceasta este divizată, însă, la acest moment, ea este lipsită de consistență.

În acest sens au fost identificate decizii de respingere ca nefondat ori de admitere a recursului, așadar, *calea de atac fiind considerată admisibilă*, de exemplu – decizia civilă nr. 85/22.03.2018 în dosar nr. 6896/299/2015 – Curtea

de Apel București, Secția a VI-a Civilă; decizia civilă nr. 328/21.03.2018 în dosar nr. 15221/225/2016 – Curtea de Apel Craiova – Secția I Civilă; decizia civilă nr. 73/14.03.2018 în dosar nr. 8857/225/2015* - Curtea de Apel Craiova, Secția a II-a Civilă; decizia civilă nr. 40/21.03.2018 în dosar nr. 1664/306/2016 – Curtea de Apel Alba Iulia, Secția I Civilă etc.

Curtea de Apel București, Secția a V-a Civilă a pronunțat o decizie de *respingere ca inadmisibil* a recursului – decizia civilă nr. 87/23.03.2018, pronunțată în dosar nr. 79392/299/2015; anexăm extrase din programul ECRIS (până la data prezentei încheieri nu au fost și redactate aceste hotărâri).

În consecință, față de dispozițiile art. 519 Cod procedură civilă și având în vedere toate aceste considerente, *apreciem admisibilă sesizarea formulată*, chestiunea de drept a cărei lămurire se solicită având un mare potențial de practică neunitară care poate fi uniformizată pe această cale.

Asupra fondului chestiunii de drept

Chestiunea de drept principiu asupra căreia solicităm Înaltei Curți să se pronunțe pe calea unei hotărâri prealabile este următoarea:

”În interpretarea și aplicarea dispozițiilor art. 27 Cod procedură civilă, efectele Deciziei Curții Constituționale nr. 369/2017, publicată în M. Of. nr. 582 din 20 iulie 2017, sunt aplicabile în privința hotărârilor date în apel, pronunțate după publicarea în Monitorul Oficial a deciziei menționate doar în litigiile începute ulterior sau și în procesele începute anterior publicării Deciziei Curții Constituționale a României nr. 369/2017, astfel încât, în acestea din urmă, în cazul inaplicabilității efectelor aceleiași decizii, art. XVIII alin. (2) din Legea nr. 2/2013 continuă să se aplice în forma anterioară publicării deciziei instanței constituționale?”

Dispozițiile legale relevante

Art. 27 Cod procedură civilă, potrivit căroră: *”Hotărârile rămân supuse căilor de atac, motivelor și termenelor prevăzute de legea sub care a început procesul.”*

Art. XVIII alin. (2) din din Legea nr. 2/2013 privind unele măsuri pentru degrevarea instanțelor judecătorești, precum și pentru pregătirea punerii în aplicare a Legii nr. 134/2010 privind Codul de procedură civilă, forma în vigoare la data adoptării sale: *”(2) În procesele pornite începând cu data intrării în vigoare a prezentei legi și până la data de 31 decembrie 2015 nu sunt supuse recursului hotărârile pronunțate în cererile prevăzute la art. 94 pct. 1 lit. a)-i) din Legea nr. 134/2010 privind Codul de procedură civilă, republicată, în cele privind navigația civilă și activitatea în porturi, conflictele de muncă și de asigurări sociale, în materie de expropriere, în cererile privind repararea prejudiciilor cauzate prin erori*

judiciare, precum și în alte cereri evaluabile în bani în valoare de până la 1.000.000 lei inclusiv. De asemenea, în aceste procese nu sunt supuse recursului hotărârile date de instanțele de apel în cazurile în care legea prevede că hotărârile de primă instanță sunt supuse numai apelului.”

Ulterior, prin acte normative succesive, aceste termene au fost prorogate ultima dată până la 1 ianuarie 2019, prin articolul unic alin. (1) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 62/2015 pentru prorogarea unor termene prevăzute de Legea nr. 2/2013 privind unele măsuri pentru degrevarea instanțelor judecătorești, precum și pentru pregătirea punerii în aplicare a Legii nr.134/2010 privind Codul de procedură civilă și prin art. I pct.1 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 95/2016 pentru prorogarea unor termene, precum și pentru instituirea unor măsuri necesare pregătirii punerii în aplicare a unor dispoziții din Legea nr.134/2010 privind Codul de procedură civilă.

Prin Decizia Curții Constituționale nr. 369 din 30 mai 2017, publicată în M. Of. nr. 582 din 20 iulie 2017 s-a admis excepția de neconstituționalitate și s-a constatat că sintagma „*precum și în alte cereri evaluabile în bani în valoare de până la 1.000.000 lei inclusiv*” cuprinsă în art.XVIII alin.(2) din Legea nr.2/2013 privind unele măsuri pentru degrevarea instanțelor judecătorești, precum și pentru pregătirea punerii în aplicare a Legii nr. 134/2010 privind Codul de procedură civilă, este neconstituțională.

În paragraful 32 al acestei decizii, Curtea Constituțională a menționat astfel:

”32. În final, Curtea constată că, efect al constatării neconstituționalității sintagmei „*precum și în alte cereri evaluabile în bani în valoare de până la 1.000.000 lei inclusiv*”, cuprinse în art. XVIII alin. (2) din Legea nr. 2/2013, în condițiile prorogării de la aplicare, până la 1 ianuarie 2019, a dispozițiilor art. 483 alin. (2) din Codul de procedură civilă, este acela că, *de la data publicării prezentei decizii în Monitorul Oficial al României, urmează a se aplica prevederile art. XVIII alin. (2) din Legea nr.2/2013 în sensul că sunt supuse recursului toate hotărârile pronunțate, după publicarea prezentei decizii în Monitorul Oficial al României, în cererile evaluabile în bani, mai puțin cele exceptate după criteriul materiei, prevăzute expres în tezele cuprinse de art. XVIII alin.(2) din Legea nr.2/2013.*”

Efectele deciziilor Curții Constituționale sunt stabilite printr-o normă constituțională, anume art. 147 alin. (4) potrivit căruia:

”(4) Deciziile Curții Constituționale se publică în Monitorul Oficial al României. *De la data publicării, deciziile sunt general obligatorii și au putere numai pentru viitor.*”

Același conținut îl au și dispozițiile art. 11 alin. (3) din Legea nr. 47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale.

Prin urmare, în sistemul de drept românesc, efectele deciziilor Curții Constituționale se produc numai pentru viitor – *ex nunc*, ele neputând opera cu efect retroactiv – *ex tunc*, respectiv de la intrarea lor în vigoare.

De aici decurge consecința că până la data publicării deciziei de neconstituționalitate, respectiva normă juridică se bucură de prezumția de constituționalitate, astfel încât, dacă s-a făcut aplicarea acesteia în cadrul unei proceduri judiciare soluționate printr-o hotărâre definitivă, principiul neretroactivității legii civile ce se reflectă și în art. 147 alin. (4) din Constituție, impune respectarea securității raporturilor juridice cu privire la aceste situații juridice finalizate – *facta praeterita*.

Chestiunea pe care o ridică întrebarea prealabilă ce constituie obiectul sesizării privește efectele deciziei de neconstituționalitate cu privire la procesele în curs - *facta pendentia* -, anume să se tranșeze asupra modalității de aplicare a efectelor deciziei Curții Constituționale în cadrul proceselor în curs de judecată.

Chestiunea pe care o ridică întrebarea prealabilă ce constituie obiectul sesizării privește efectele deciziei de neconstituționalitate cu privire la procesele în curs - *facta pendentia* -, anume să se tranșeze asupra modalității de aplicare a efectelor deciziei Curții Constituționale în cadrul proceselor în curs de judecată.

Considerăm că această chestiune trebuie abordată, pe de o parte, prin prisma raportului dintre art. 27 Cod procedură civilă și art. 147 din Constituția României, iar pe de altă parte, în contextul caracterului obligatoriu al considerentului nr. 32 din Decizia Curții Constituționale nr. 369/2017.

Potrivit art. 147 alin. (1) din Constituția României, publicarea în Monitorul Oficial a deciziilor Curții Constituționale generează *încetarea pentru viitor* a efectelor juridice ale normelor constatate ca fiind neconstituționale.

Așadar, după publicarea în Monitorul Oficial a Deciziei Curții Constituționale nr. 369/2017, art. XVIII alin. (2) din Legea nr. 2/2013 și-a încetat efectele, cât privește sintagma „precum și în alte cereri evaluabile în bani în valoare de până la 1.000.000 lei inclusiv”.

Ieșirea din vigoare a normei doar în privința părții din text constatate ca fiind neconstituțională este asimilată unei *abrogări parțiale a normei*, așadar unei modificări legislative.

În această situație, se pune problema existenței unui conflict de legi, întrucât din perspectiva aplicării în timp a normei, dispoziția legală în forma reconfigurată ca urmare a deciziei Curții Constituționale reprezintă *legea nouă*.

În mod evident, regulile după care se soluționează conflictul de norme procesual civile se regăsesc în Codul de procedură civilă, respectiv în cuprinsul prevederilor art. 24 - 27, indicate în doctrină drept *norme generale de drept tranzitoriu*.

Din această perspectivă, principiul aplicării pentru viitor a deciziilor Curții Constituționale, consacrat de art. 147 alin. (4) din Constituție, nu împiedică, ci dimpotrivă, impune aplicarea dispozițiilor art. 24 - 27 Cod procedură civilă, atât timp cât diferitele situații juridice ce reclamă stabilirea în concret a legii aplicabile în cazul unui conflict de norme nu pot fi rezolvate doar prin raportarea la legea fundamentală.

Constatarea anterioară este confirmată de jurisprudența Curții Constituționale și considerăm că nu este contrazisă nici de considerentul nr. 32 din Decizia Curții Constituționale nr. 369/2017.

Astfel, este util a se preciza, de exemplu, că în cadrul controlului de constituționalitate a prevederilor art. 24 sau art. 25 alin. (1) Cod de procedură civilă, Curtea Constituțională a recunoscut marja de apreciere a legiuitorului în opțiunea de stabili legea nouă ca fiind aplicabilă proceselor și executărilor silite începute după intrarea în vigoare a acesteia (art. 24), în timp ce procesele în curs de judecată, precum și executările silite începute sub legea veche rămân supuse acelei legi [art. 25 alin. 1 Cod procedură civilă] - a se vedea în acest sens, decizia nr. 409 din 28 mai 2015, publicată M. Of. nr. 521 din 13 iulie 2015, decizia nr. 495 din 30 iunie 2016, publicată M. Of. nr. 679 din 1 septembrie 2016, decizia nr. 707 din 9 noiembrie 2017, publicată M. Of. nr. 196 din 2 martie 2018 etc.

Cât privește considerentul nr. 32 din Decizia Curții Constituționale nr. 369/2017 (citat anterior cu ocazia enunțării chestiunii de drept ce constituie obiectul sesizării), se observă absența oricărei referiri în conținutul acestuia la normele Codului de procedură civilă, ceea ce denotă mai degrabă intenția de a se sublinia aplicarea pentru viitor a art. XVIII alin. (2) din Legea nr. 2/2013, în forma configurată după eliminarea sintagmei ce a generat constatarea de neconstituționalitate, decât aceea de a se tranșa în mod efectiv chestiunea aplicării în timp a legii de procedură civilă și doar prin raportare la legea fundamentală.

Mai mult decât atât, se constată că instanța constituțională în Decizia nr. 369/2017 nu a extins controlul de constituționalitate și asupra dispozițiilor art. 27 Cod procedură civilă în măsura în care s-ar fi considerat că admiterea excepției de neconstituționalitate nu putea fi disociată de acest text, astfel cum stabilește art. 31 alin. (2) din Legea nr. 47/1992: "(2) În caz de admitere a excepției, Curtea se va pronunța și asupra constituționalității altor prevederi din actul atacat, de care, în mod necesar și evident, nu pot fi disociate prevederile menționate în sesizare."

Din aceste motive, considerentul în discuție nu împiedică stabilirea legii incidente, din perspectiva aplicării în timp a legii, prin raportare la regulile de soluționare a conflictului de norme procesual civile, respectiv la dispozițiile art. 27 Cod procedură civilă vizând legea aplicabilă hotărârilor.

Cu privire la acest aspect, ce intră în competența exclusivă a instanței de judecată investită cu soluționarea în concret a unor situații juridice litigioase, se constată că nu poate fi ignorat considerentul nr. 32 din Decizia Curții Constituționale nr. 369/2017, anterior citat, prin care Curtea Constituțională opinează tocmai cu privire la modalitatea de aplicare a deciziei, etapă ulterioară dezinvestirii instanței constituționale și care, de altfel, nu constituie un argument de natură a justifica însăși soluția adoptată.

Mai mult decât atât, însăși Curtea Constituțională în cuprinsul par. 34 din Decizia nr. 369/2017 arată în mod explicit:

”(34) Așadar, *considerentele prezentei decizii pe care se sprijină soluția de admitere sunt general obligatorii*, astfel încât legiuitorul trebuie să le aplice și cu privire la dispozițiile art. 483 alin.(2) din Codul de procedură civilă, dispoziții care, asemenea celor constatate ca fiind neconstituționale prin prezenta decizie, reglementează un prag valoric al cererilor evaluabile în bani pentru ca hotărârea judecătorească să poată fi supusă recursului.”

Această regulă a fost enunțată de instanța constituțională în cuprinsul Deciziei nr. 1/1995 în sensul efectului *erga omnes* și al considerentelor deciziei în sensul că ”este unanim recunoscut, în practică și doctrină, că puterea de lucru judecat ce însoțește actele jurisdicționale, deci și deciziile Curții Constituționale, se atașează nu numai dispozitivului, ci și considerentelor pe care se sprijină acesta. Soluția este aceeași și pentru efectul general obligatoriu al deciziilor Curții Constituționale”.

Chiar acceptând fără rezerve caracterul obligatoriu și al acestor considerente ale Curții Constituționale (par. 32 din Decizia nr. 369/2017), dincolo de caracterul incontestabil al obligativității generale a deciziei de constatare a neconstituționalității sintagmei menționate din cuprinsul art. XVIII alin. (2) din Legea nr. 2/2013, opinăm că aplicarea Deciziei Curții Constituționale nr. 369/2017 va privi toate hotărârile pronunțate după data publicării acesteia în Monitorul Oficial, *însă în procesele pornite ulterior datei de 20 iulie 2017*.

Considerăm că o atare soluție este impusă de dispozițiile art. 27 Cod procedură civilă, întrucât art. XVIII alin. (2) din Legea nr. 2/2013 reprezintă o normă ce constituie *legea aplicabilă hotărârilor* pentru etapa tranzitorie reglementată de acest act normativ, până la intrarea în vigoare a tuturor dispozițiilor din Legea nr. 134/2010 privind Codul de procedură civilă.

În condițiile în care - în forma în care este redactat de legiuitor - art. 27 din Codul de procedură civilă nu cuprinde vreo excepție și nici nu prevede posibilitatea recunoașterii unor excepții de la regula pe care o consacră (fie și pe calea unor considerente ale unor decizii ale Curții Constituționale), dacă s-ar face aplicarea efectelor deciziei Curții Constituționale și în privința hotărârilor date în apel în procesele pornite anterior datei de 20 iulie 2017 având ca obiect cereri evaluabile în bani, *s-ar da efect retroactiv admiterii excepției de neconstituționalitate*, câtă vreme Curtea Constituțională a reconfigurat o normă ce reglementează legea aplicabilă hotărârilor.

În acest fel, s-ar ajunge să se considere că art. XVIII alin. (2) din Legea nr. 2/2013 avea - încă de la data inițierii procesului (24 septembrie 2014, în speță) - conținutul ce rezultă din modificarea normei prin eliminarea sintagmei constatate neconstituționale, ceea ce contravine art. 147 alin. (4) din Constituție și ignoră intenția explicită a legiuitorului de a supune hotărârile judecătorești căilor de atac, motivelor și termenelor prevăzute *de legea sub care a început procesul*, fiind astfel nesocotite și dispozițiile art. 27 din Codul de procedură civilă.

Concluzionând, considerăm că în procesele pornite înainte de data publicării Deciziei Curții Constituționale nr. 369/2017 – 2 iulie 2017, hotărârile judecătorești rămân supuse căilor de atac, motivelor și termenelor prevăzute de legea sub care a început procesul, potrivit dispozițiilor art. 27 din Codul de procedură civilă, ceea ce înseamnă că în privința acestora dispozițiile art. XVIII alin. (2) din Legea 2/2013 vor fi în continuare aplicabile în forma anterioară publicării deciziei instanței constituționale, formă a normei care ultracativează.

Pe de altă parte, hotărârile pronunțate după data publicării Deciziei Curții Constituționale în procesele începute după data de 20 iulie 2017 având ca obiect cereri evaluabile în bani vor fi supuse recursului, ca efect al constatării neconstituționalității sintagmei „*precum și în alte cereri evaluabile în bani în valoare de până la 1.000.000 lei inclusiv*” cuprinsă în art. XVIII alin. (2) din Legea nr. 2/2013 privind unele măsuri pentru degrevarea instanțelor judecătorești, precum și pentru pregătirea punerii în aplicare a Legii nr. 134/2010 privind Codul de procedură civilă.

Având în vedere cele ce preced, în temeiul art. 519 Cod procedură civilă se va proceda la sesizarea Înaltei Curți de Casație și Justiție pentru a se da o dezlegare de principiu chestiunii de drept expuse, prin pronunțarea unei hotărâri prealabile.

În temeiul art. 520 alin. (4) Cod procedură civilă se va dispune suspendarea soluționării prezentului recurs până la pronunțarea hotărârii prealabile pentru dezlegarea chestiunii de drept.

**PENTRU ACESTE MOTIVE,
ÎN NUMELE LEGII,
DISPUNE:**

În temeiul art. 519 Cod procedură civilă sesizează Înalta Curte de Casație și Justiție în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile pentru dezlegarea următoarei chestiuni de drept:

În interpretarea și aplicarea dispozițiilor art. 27 Cod procedură civilă, efectele Deciziei Curții Constituționale nr. 369/2017, publicată în M. Of. nr. 582 din 20 iulie 2017, sunt aplicabile în privința hotărârilor date în apel, pronunțate după publicarea în Monitorul Oficial a deciziei menționate doar în litigiile începute ulterior sau și în procesele începute anterior publicării Deciziei Curții Constituționale a României nr. 369/2017, astfel încât, în acestea din urmă, în cazul inaplicabilității efectelor aceleiași decizii, art. XVIII alin. (2) din Legea nr. 2/2013 continuă să se aplice în forma anterioară publicării deciziei instanței constituționale?

Suspendă soluționarea prezentului recurs, în temeiul art. 520 alin. (2) Cod procedură civilă, până la pronunțarea hotărârii prealabile pentru dezlegarea chestiunii de drept.

Fără cale de atac.
Pronunțată în ședință publică astăzi, 23 martie 2018.

PREȘEDINTE,

JUDECĂTOR,

JUDECĂTOR,

MAGISTRAT ASISTENT,

Red./tehnored. /2 ex./30.03.2018